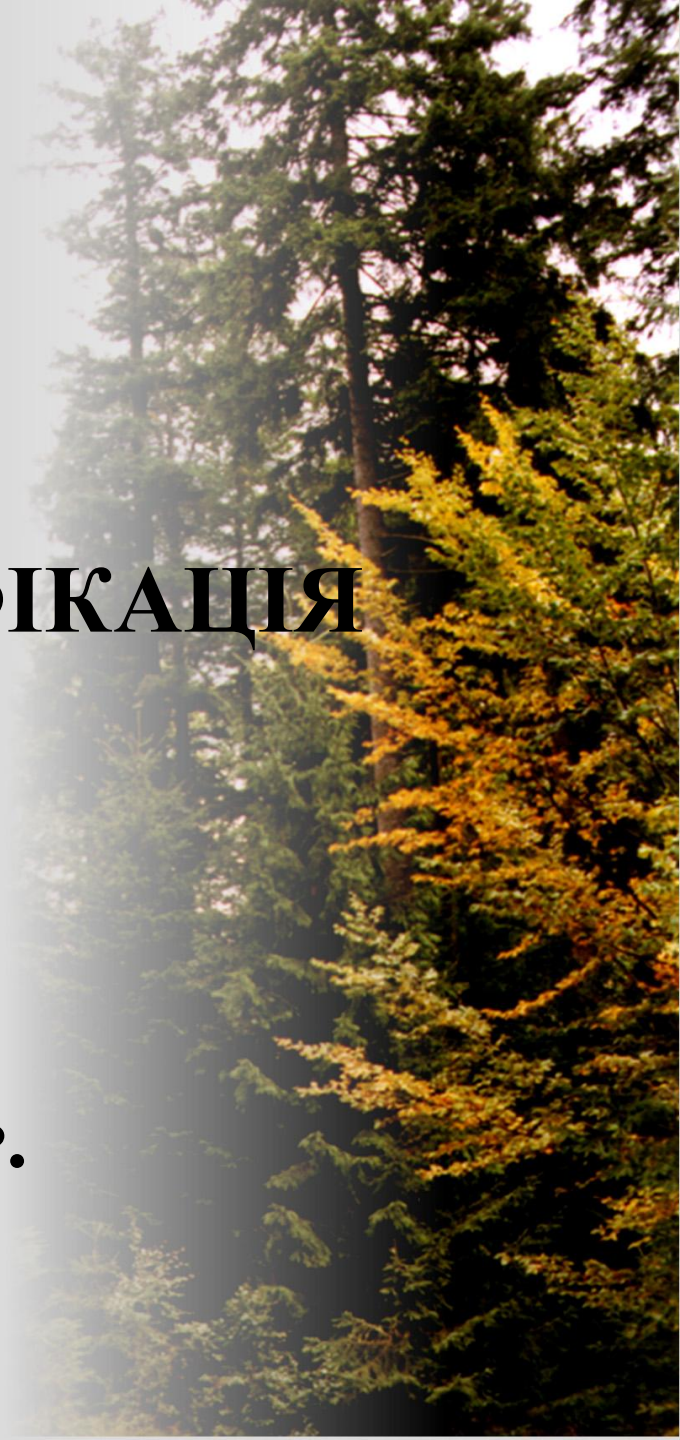

ЕКОЛОГІЧНА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІСІВ

доц., к.е.н. Ковалишин В.Р.

ЛЕКЦІЯ 1

Теоретичні аспекти екологічної сертифікації лісів

План

- ◆ 1. Сучасні глобальні проблеми людства.
- ◆ 2. Роль лісів у подоланні глобальних проблем людства та концепція сталого розвитку.
- ◆ 3. Поняття та механізм здійснення екологічної сертифікації лісів.
- ◆ 4. Переваги та недоліки екологічної сертифікації лісів.

СЛІДИ ЛЮДИНИ

NORTH
AMERICA

EUROPE

ASIA

AFRICA

SOUTH
AMERICA

AUSTRALIA

ЗЕМЛЯ В НОЧІ

Earth at Night
More information available at:
<http://antwrp.gsfc.nasa.gov/apod/ap001127.html>

Astronomy Picture of the Day
2000 November 27
<http://antwrp.gsfc.nasa.gov/apod/astropix.html>

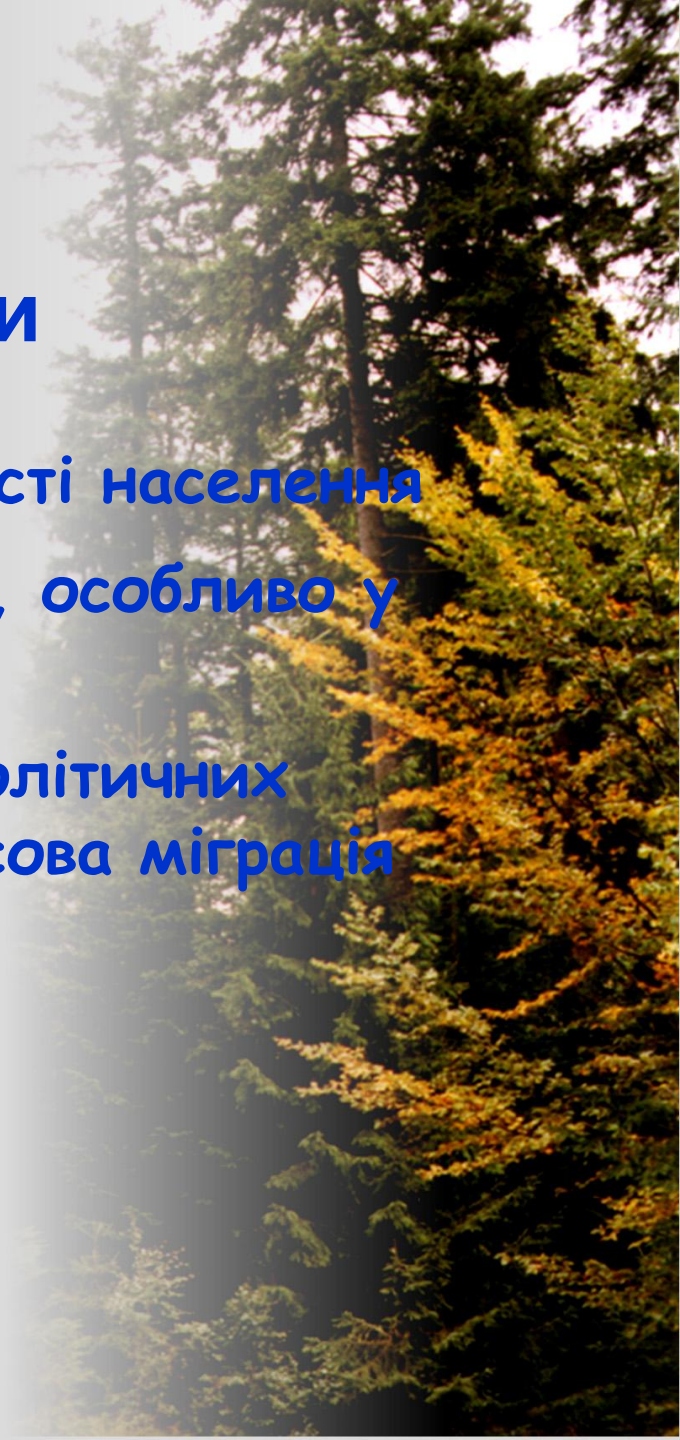
Глобальні проблеми сучасності

1. Соціальні
2. Екологічні
3. Економічні

Соціальні проблеми

1. Надмірне зростання чисельності населення
2. Зростання бідності населення, особливо у країнах третього світу
3. Загострення соціальних та політичних конфліктів та як наслідок масова міграція населення

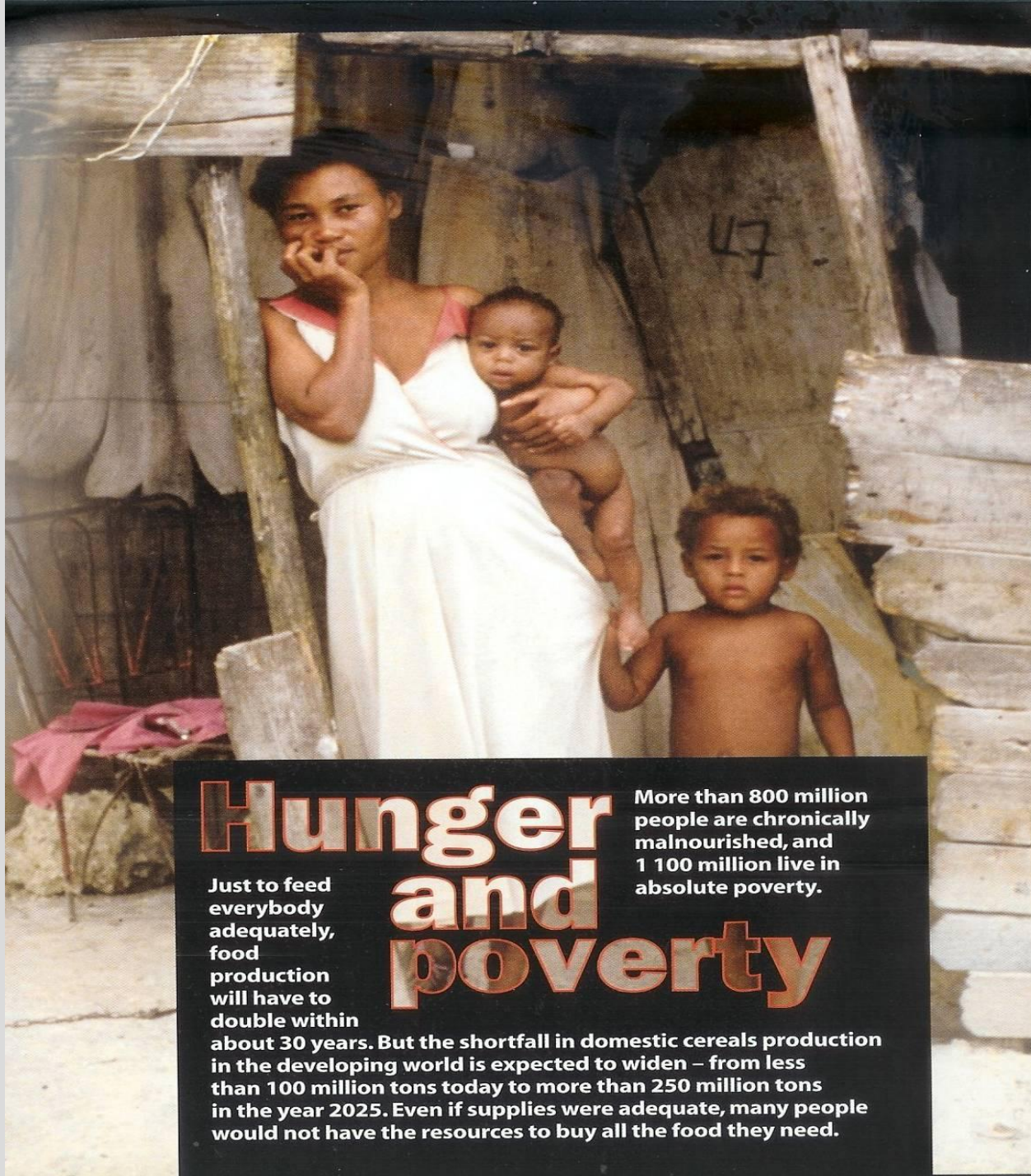

Population growth

Between 1950 and 1990, the world's population doubled – to more than 5 000 million –

and the global economy grew by more than 3 percent a year. If trends continue, by the middle of the next century the Earth could be home to 10 000 million people and the global economy will have expanded five times over. This exponential growth is creating critical demand for food, energy, income and services.

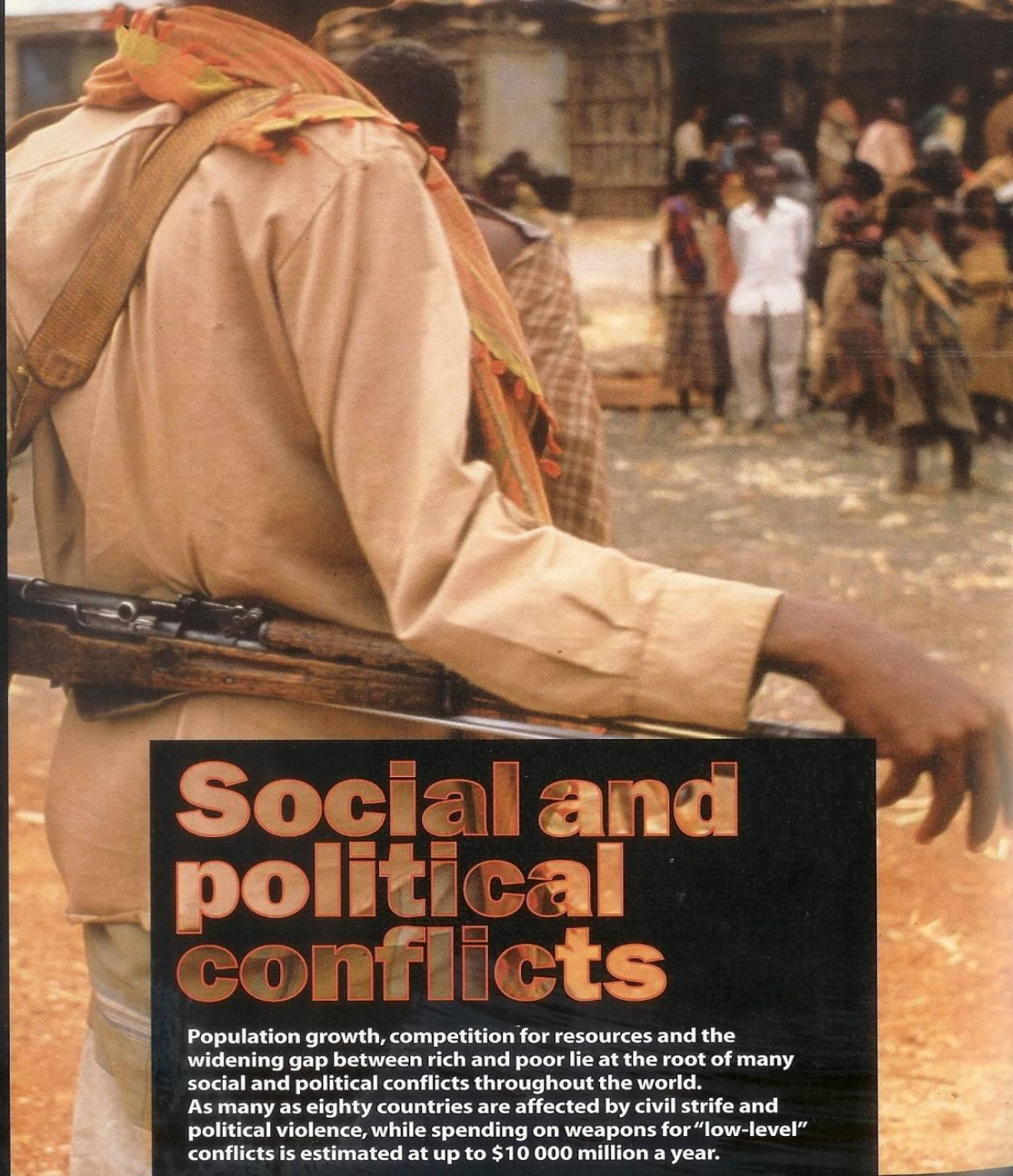

Hunger and poverty

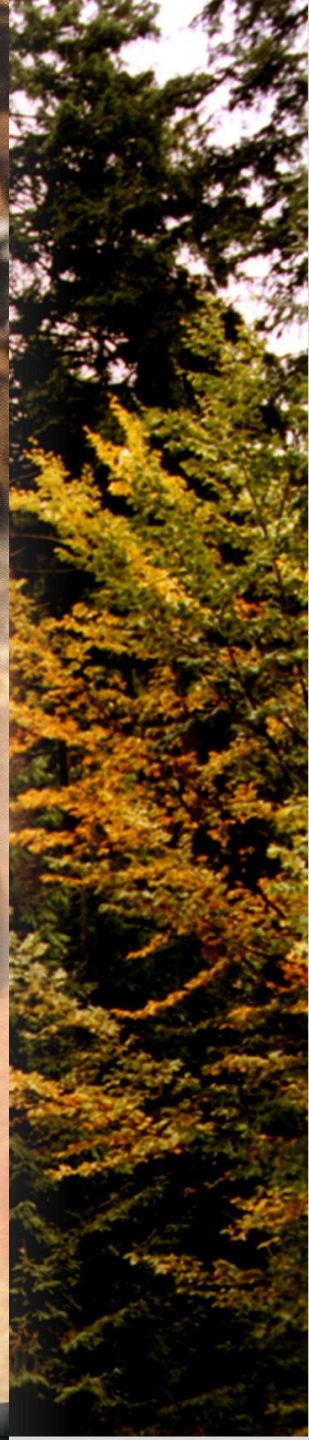
More than 800 million people are chronically malnourished, and 1 100 million live in absolute poverty.

Just to feed everybody adequately, food production will have to double within about 30 years. But the shortfall in domestic cereals production in the developing world is expected to widen – from less than 100 million tons today to more than 250 million tons in the year 2025. Even if supplies were adequate, many people would not have the resources to buy all the food they need.

Social and political conflicts

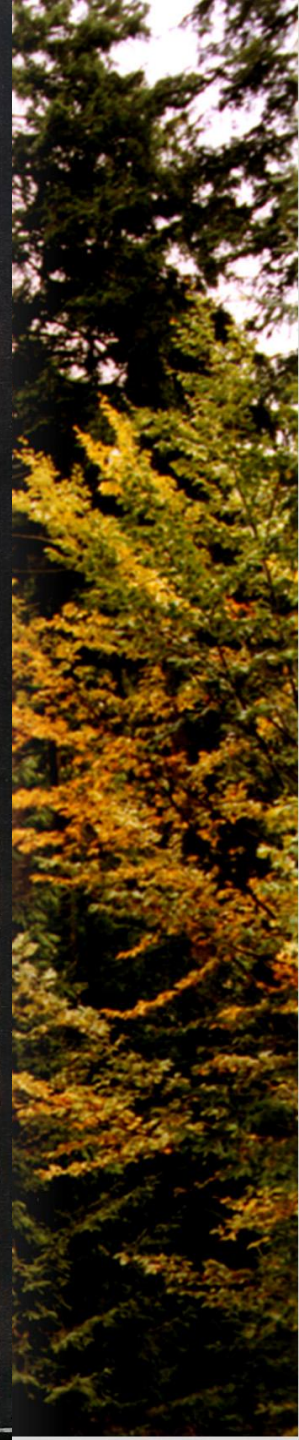
Population growth, competition for resources and the widening gap between rich and poor lie at the root of many social and political conflicts throughout the world. As many as eighty countries are affected by civil strife and political violence, while spending on weapons for "low-level" conflicts is estimated at up to \$10 000 million a year.

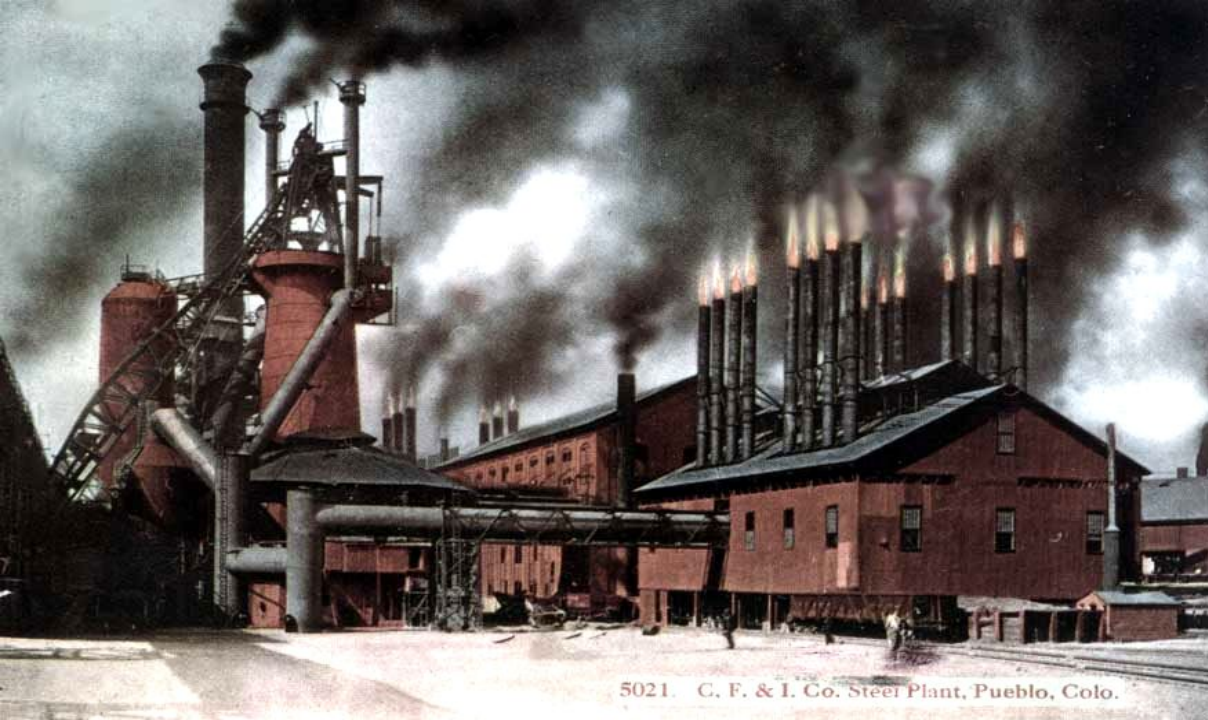
Poverty, unemployment and civil strife have spurred a mass movement of people from rural to urban areas – and from developing to developed countries – in search of a better life. More than 80 million people now live in foreign lands and an estimated two million emigrate permanently each year. Since 1970, the number of refugees worldwide has grown from 2.5 million to 20 million.

Mass migration

Екологічні проблеми

1. Забруднення повітря та глобальні зміни клімату
2. Руйнування озонового шару Землі
3. Кислотні дощі
4. Виснаження природних ресурсів
5. Зниження рівня біорізноманіття
6. Опустелення Землі

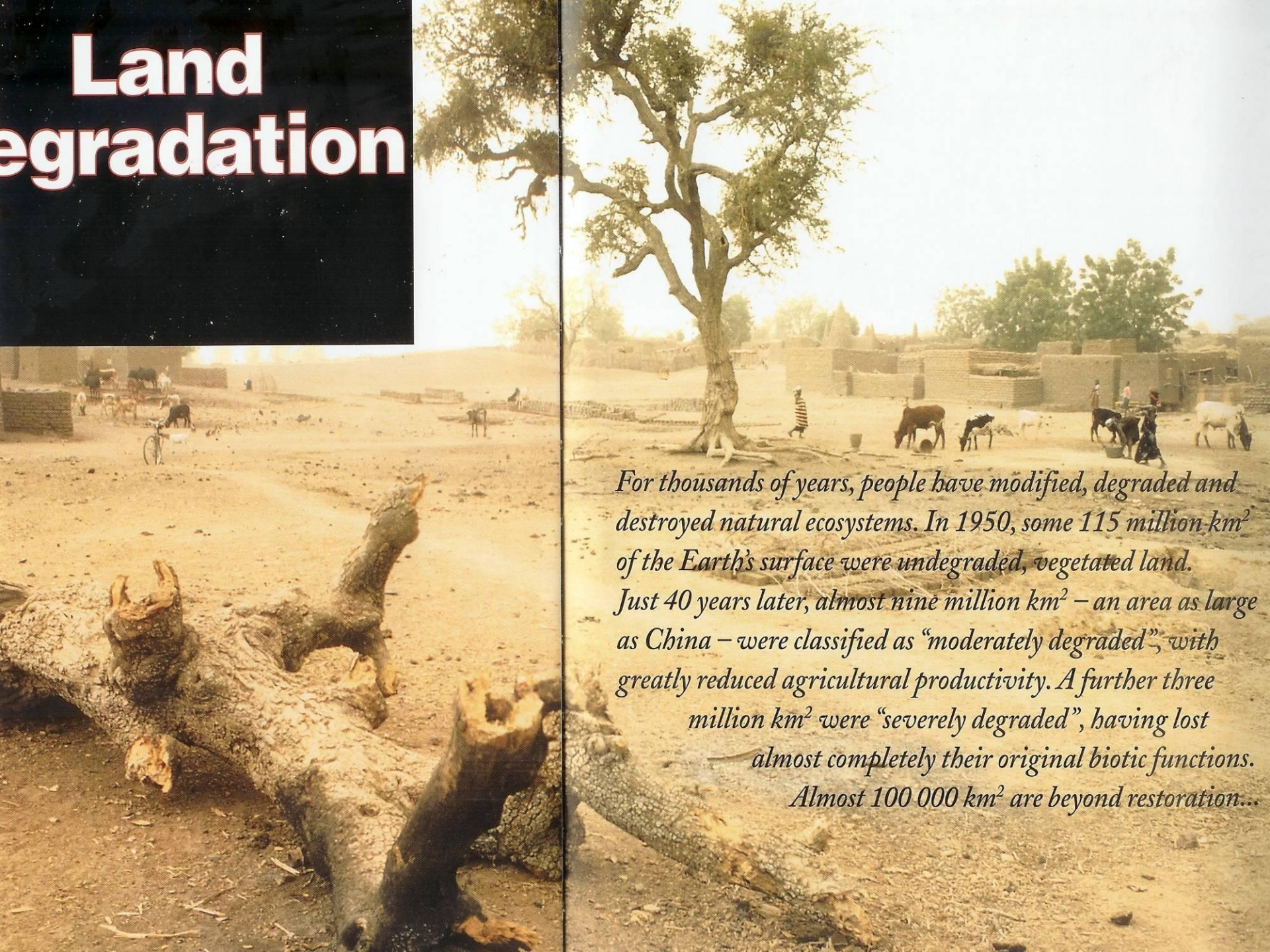
5021. C. F. & I. Co. Steel Plant, Pueblo, Colo.

Забруднення повітря:

- Антропогенний фактор
- Природний фактор

Land Degradation

For thousands of years, people have modified, degraded and destroyed natural ecosystems. In 1950, some 115 million km² of the Earth's surface were undegraded, vegetated land. Just 40 years later, almost nine million km² – an area as large as China – were classified as “moderately degraded”, with greatly reduced agricultural productivity. A further three million km² were “severely degraded”, having lost almost completely their original biotic functions. Almost 100 000 km² are beyond restoration...

Desertification

“The death of land”

If degradation is the sickness of land, desertification is its death. In arid areas of Africa and Asia, overgrazing and the relentless search for fuelwood have reduced large tracts of once productive land to desert. More than half a million square kilometres on the southern edge of the Sahara have become desert over the past half century. Desertification affects the livelihoods of some 850 million people worldwide.

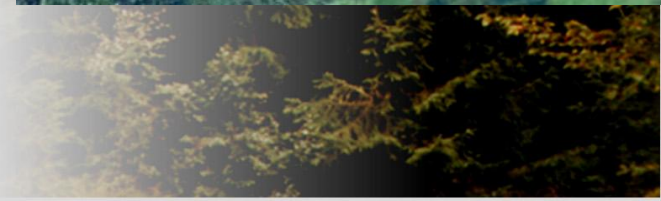
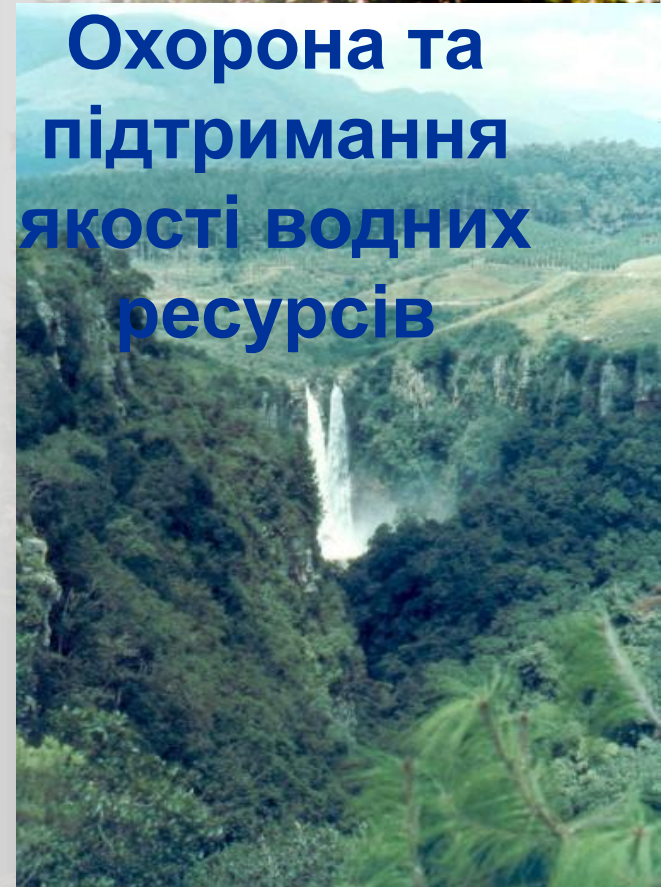

Роль лісів на глобальному рівні

- ◆ Вкрита лісом площа Землі складає 26% загальної площі суші
- ◆ За даними ФАО у світі нараховується 38 мільйонів км² лісів
- ◆ Ліси є найбільшим джерелом біорізноманіття фауни та флори
- ◆ Ліси традиційно використовувалися людиною від часу зародження людської цивілізації
- ◆ Ліси є відновним ресурсом, при умові, що господарство в них ведеться на засадах сталого розвитку

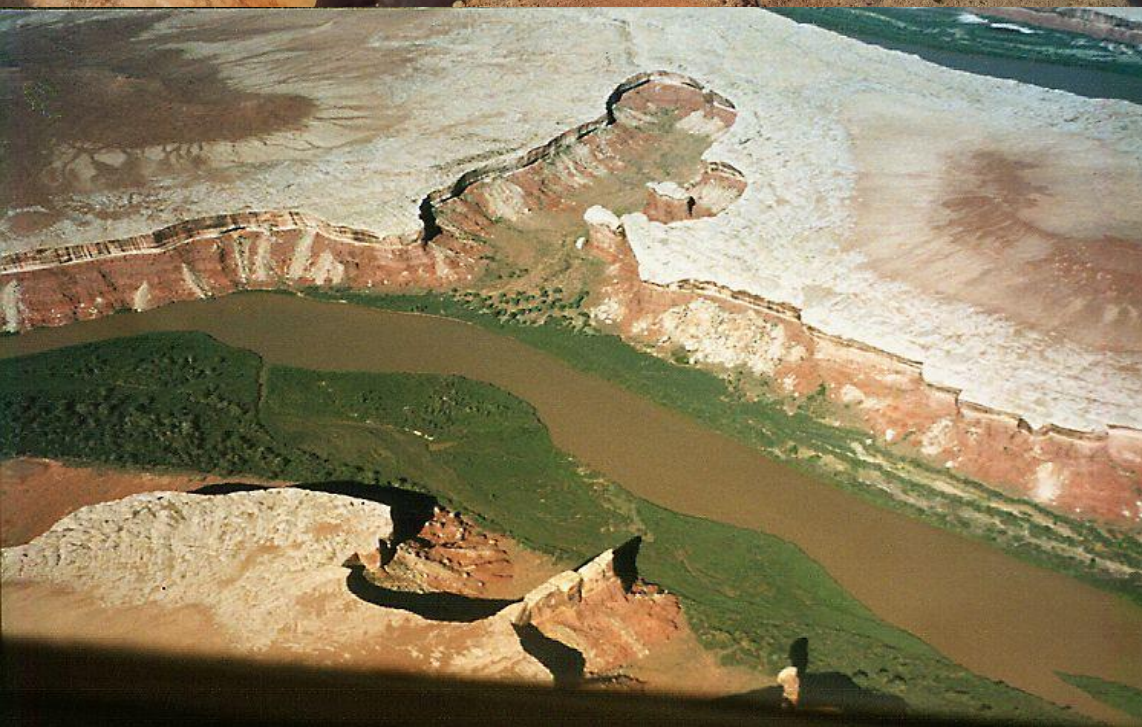

**Охорона та
підтримання
якості водних
ресурсів**

15/03/2003

Збереження ґрунтів

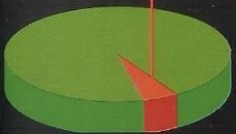

**Подолання
бідності**

5 800 000 km² degraded by deforestation

2.2 million km² of tropical forest were destroyed, mainly to provide new land for food production. Worldwide, tropical forests are being cleared at a rate of about one percent each year, with annual losses of as high as two percent in West Africa.

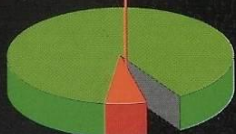

Vast reserves of forest have been degraded by overharvesting and misuse or cleared for farm and urban use. Between 1975 and 1990, more than

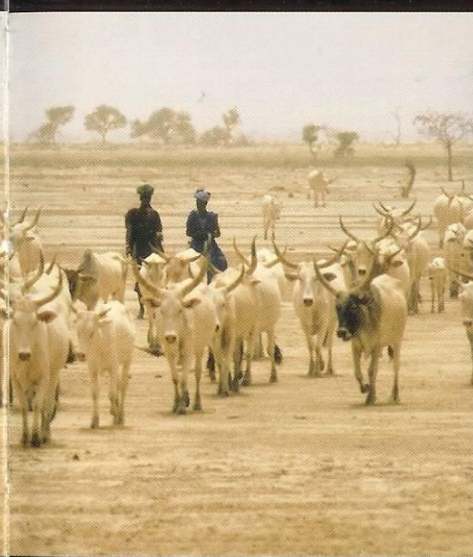

6 800 000 km² degraded by overgrazing

exposing soil to wind and water erosion. As rangeland productivity declines in developing countries, increasing pressure is put on forest and farm land as sources of feed.

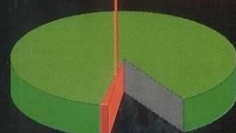

Overgrazing has damaged 20 percent of the world's pasture and range lands. Recent losses have been most severe in Africa and Asia. Typically, animal herds compact soil around waterholes and strip the land of vegetation, reducing its capacity to retain moisture and

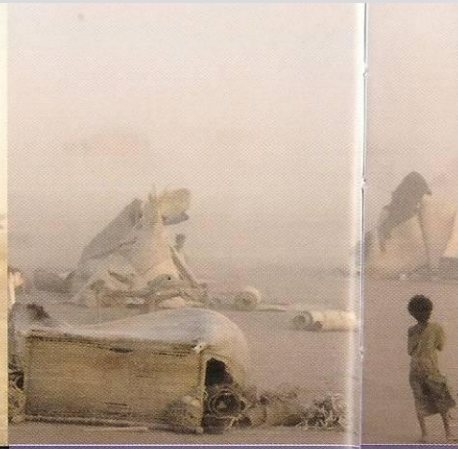
1 370 000 km² degraded for fuel wood

1 730 million m³ of fuelwood are taken from forests and plantations. As population pressure rises, rural people are removing vegetation from erosion-prone areas, exposing more and more land to degradation.

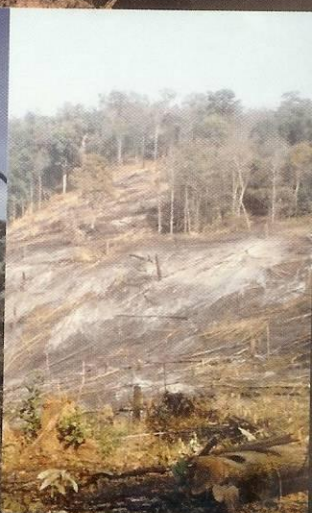
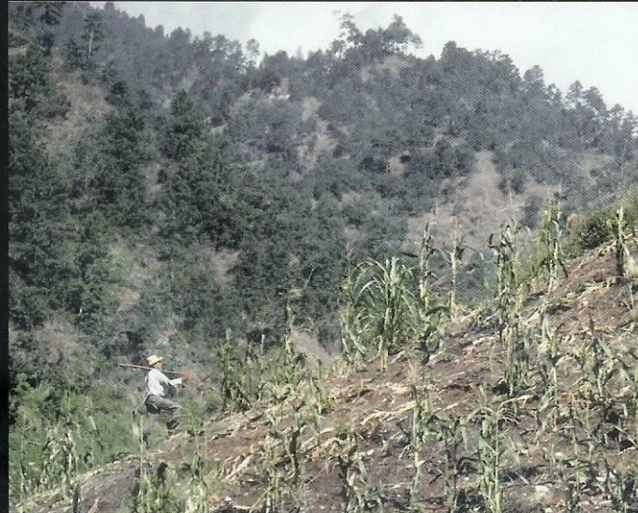
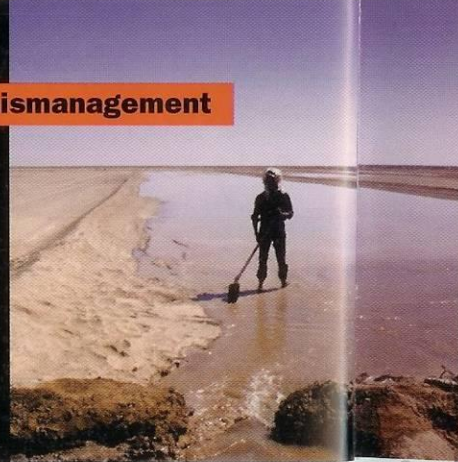
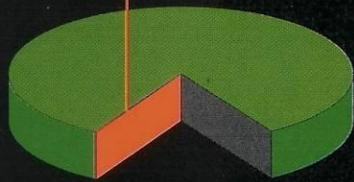

Fuelwood and charcoal are the primary sources of energy in many parts of the world. Each year an estimated

5 500 000 km² degraded by agricultural mismanagement

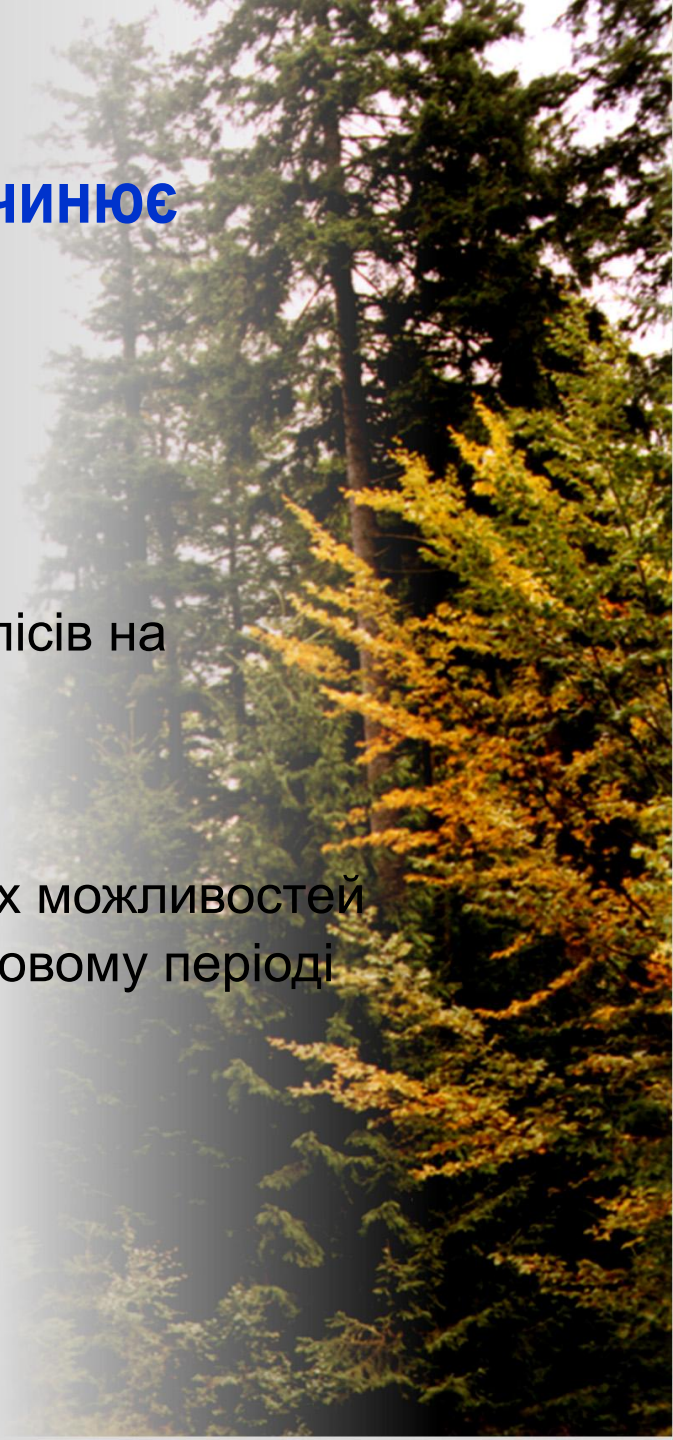
Зниження лісового покриву спричинює

◆ Ефекти

- Складний негативний
- Транскордонний

◆ Впливи

- Порушення функціональної цілісності лісів на глобальному рівні
- Глобальне потепління
- Зміна традиційного користування
- Зменшення культурних та рекреаційних можливостей
- Втрата доходів, особливо в довгостроковому періоді
- Інші
  - ◆ *Погіршення якості ґрунтів*
  - ◆ *Погіршення якості водних ресурсів*
  - ◆ *Зниження рівня біорізноманіття*

Зниження лісового покриву на глобальному рівні. (Джерела виникнення проблем)

◆ Ринкові

- Реальна цінність лісів не приймається до уваги**
- Основна економічна цінність - ДЕРЕВИНА**
- Реальні витрати недооцінені**
- Екстерналії не інтерналізуються**

◆ Урядові

- Неєфективність рішень у подоланні проблем (недосконала лісова політика)**
- Сільськогосподарське і промислове зростання**
- Недостатній регіональний розвиток**
- Зростання бідності в країнах, що розвиваються**

Екологічна свідомість

Конференції зі сталого розвитку лісового господарства та захисту лісів

◆ *Міжнародна конференція ООН з довілля і розвитку Ріо-92* Конференції міністрів лісового господарства в Європі:

◆ *Страсбурзька конференція*

- ◆ S2- Збереження лісових генетичних резерватів;
  - ◆ S3 - Децентралізований Європейський банк даних про лісові пожежі;
  - ◆ S4 - Адаптація гірських лісів до нових умов середовища;
  - ◆ S6 - Європейська мережа досліджень лісових екосистем.
- ### ◆ *Гельсінська конференція*
- ◆ H1 - Генеральні напрями охоронного ведення лісового господарства в Європі;
  - ◆ H2 - Генеральні напрями збереження біологічної різноманітності лісів в Європі;
  - ◆ H3 - Співробітництво в галузі ведення лісового господарства з країнами, економіка яких знаходиться на перехідному етапі;
  - ◆ H4 - Стратегія процесу довгочасної адаптації лісів Європи до змін клімату.

◆ *Лісабонська конференція*

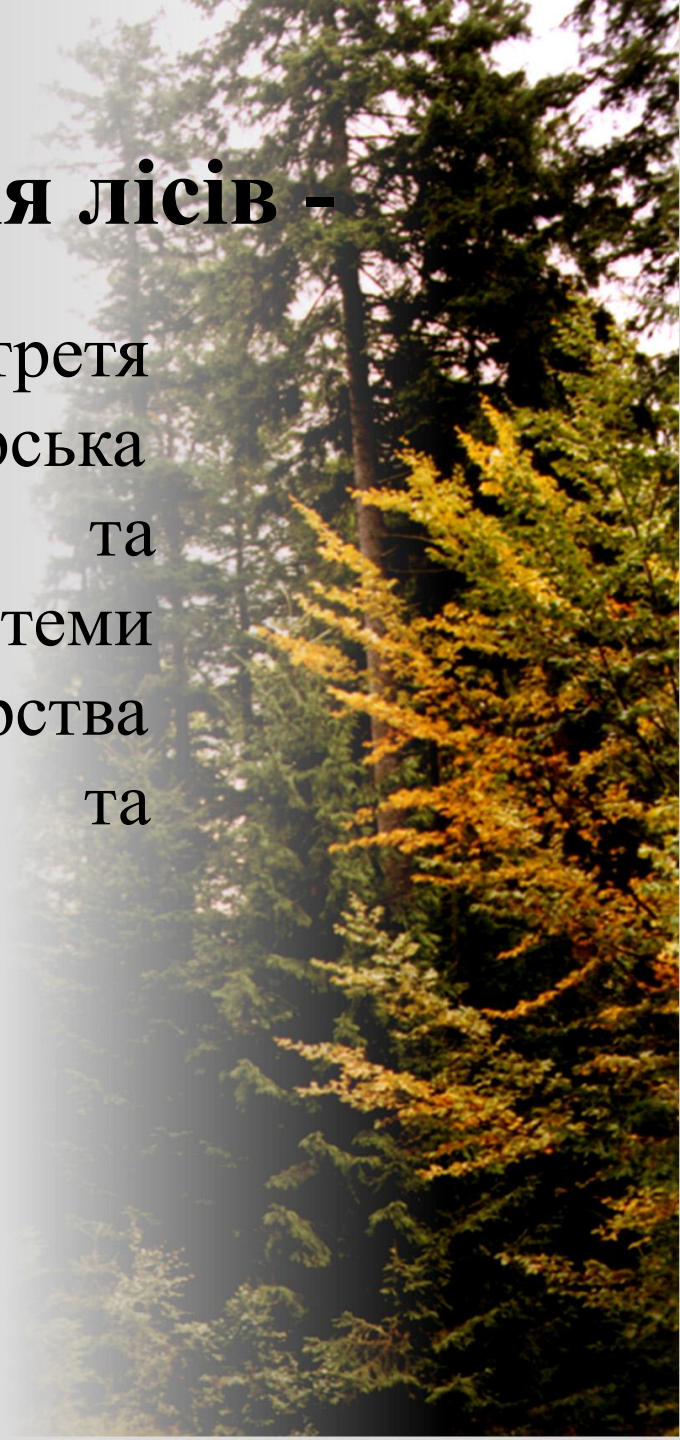
- ◆ L1 - Підсилення соціально-економічних аспектів сталого управління лісами;
- ◆ L2 - Пан-європейські критерії, індикатори та керівні принципи сталого управління лісами

Екологічна сертифікація лісів -

- ◆ Добровільна ініціатива, спрямована на забезпечення підтвердження того, що лісове господарство ведеться на відповідальному рівні у відповідності до вимог сталого розвитку, які закріплені відповідними міжнародними стандартами (10 FSC P&C, 6 PEFC C&I).
- ◆ Виникла у зв'язку з погіршенням стану навколишнього природного середовища та, насамперед, у зв'язку з масовим винищенням лісів планети, особливо в тропічній та субтропічній зоні.
- ◆ Мета – запобігти безвідповідальному веденню лісового господарства. Є обмежуючим фактором постачання лісопродукції, яка заготовлена з порушенням вимог стандартів, діючого законодавства та соціальних норм

Екологічна сертифікація лісів -

- ◆ це процедура, під час якої третя незалежна сторона (аудиторська організація) перевіряє та підтверджує відповідність системи ведення лісового господарства встановленим екологічним та соціальним стандартам

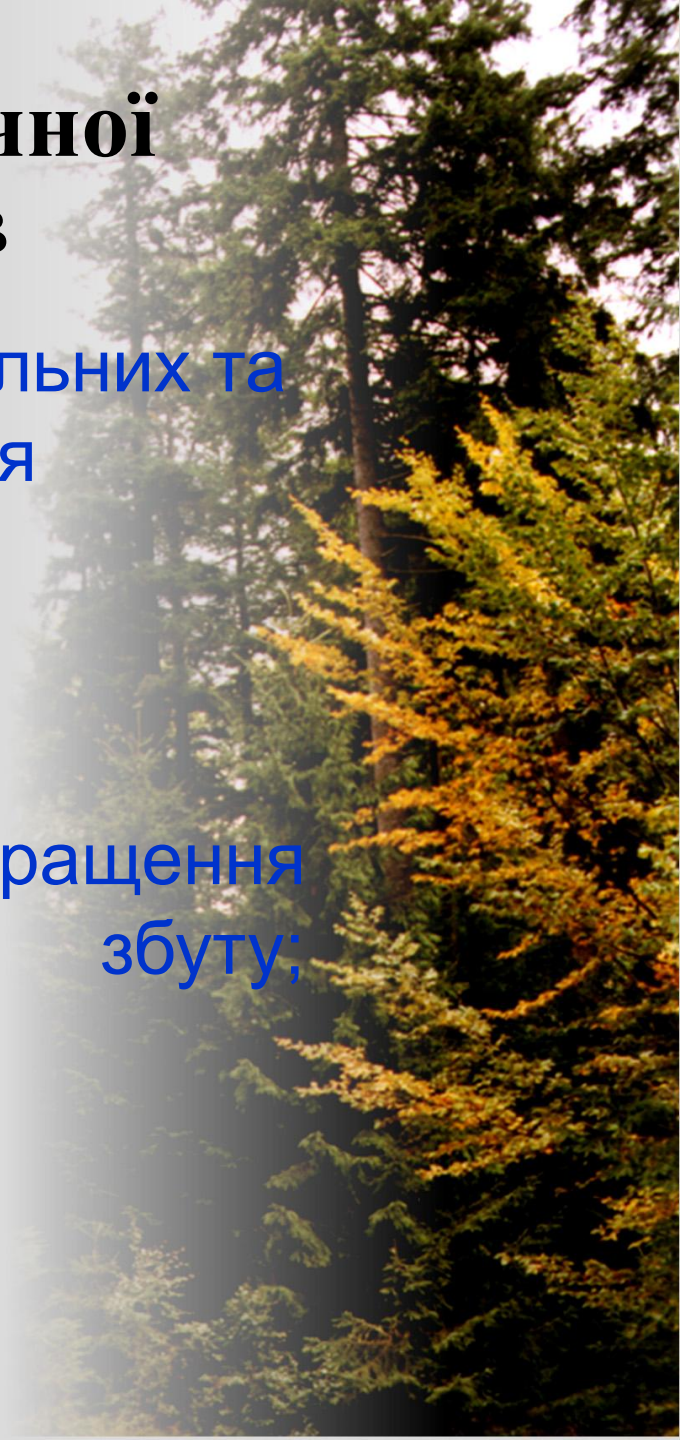

Ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку

- ◆ Передбачає досягнення екологічно орієнтованого, соціально прийняттого та економічно життєздатного ведення лісового господарства.
- ◆ **Екологічно орієнтоване** лісове господарство спрямоване на підтримку та збереження біологічного різноманіття; охорону рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин; збереження лісів, які мають високе природоохоронне значення; відмову від застосування хімічних препаратів та мінімізацію негативного впливу на довкілля.
- ◆ **Соціально прийнятне** лісове господарство повинно забезпечувати права та соціальні гарантії працівників лісового господарства; враховувати та поважати права місцевого населення, їх соціальні, економічні та духовні потреби.
- ◆ **Економічно життєздатне** лісове господарство спрямоване на досягнення економічної ефективності з врахуванням екологічної та соціальної складових; також не повинно призводити до погіршення продуктивного стану і використання лісових ресурсів

Основні цілі екологічної сертифікації лісів

- ◆ покращення екологічних, соціальних та економічних показників ведення лісового господарства
(*управлінські функції*)
- ◆ підтримка та покращення доступу/участі до ринків збуту;
збільшення економічних вигод
(*ринкові функції*)

ЕКОЛОГІЧНА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ (За класифікацією проф. Синякевича І.М.)

- ◆ ЕКОНОМІЧНИЙ
- ◆ ПРІОРИТЕТНИЙ
- ◆ ДОБРОВІЛЬНИЙ
- ◆ СПЕЦІАЛЬНИЙ
- ◆ ІНФОРМАЦІЙНИЙ
- ◆ ДОВГОТЕРМІНОВИЙ
- ◆ ПОШИРЕНИЙ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕКОЛОГІЧНОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСІВ

- ◆ ДОБРОВІЛЬНІСТЬ
- ◆ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ
- ◆ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНІСТЬ
- ◆ РИНКОВА ОРІЄНТОВАНІСТЬ

Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів

Я б хотів купувати лісопродукцію з лісів, де господарство ведеться на відповідальному рівні

Покупець

Запит

Продавець

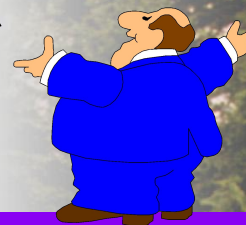
Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів

Лісопродукція, яку я Вам продаю, походить з лісу, ведення господарства в якому відбувається на екологічно та соціально відповідальній основі!

Покупець

Відповідь

Продавець

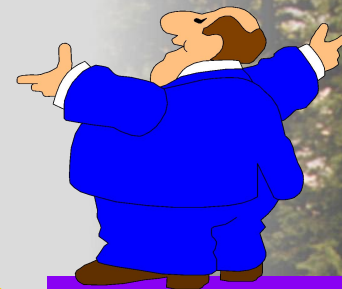
Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів

Як Ви можете довести,
що лісопродукція
має походження, яке
не
наносить шкоду
довкіллю?

Покупець

Запит

Продавець

Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів

Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів

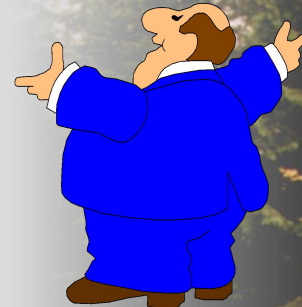
Акредитуюча
сторона

Експерт

Замовник

Постачальник

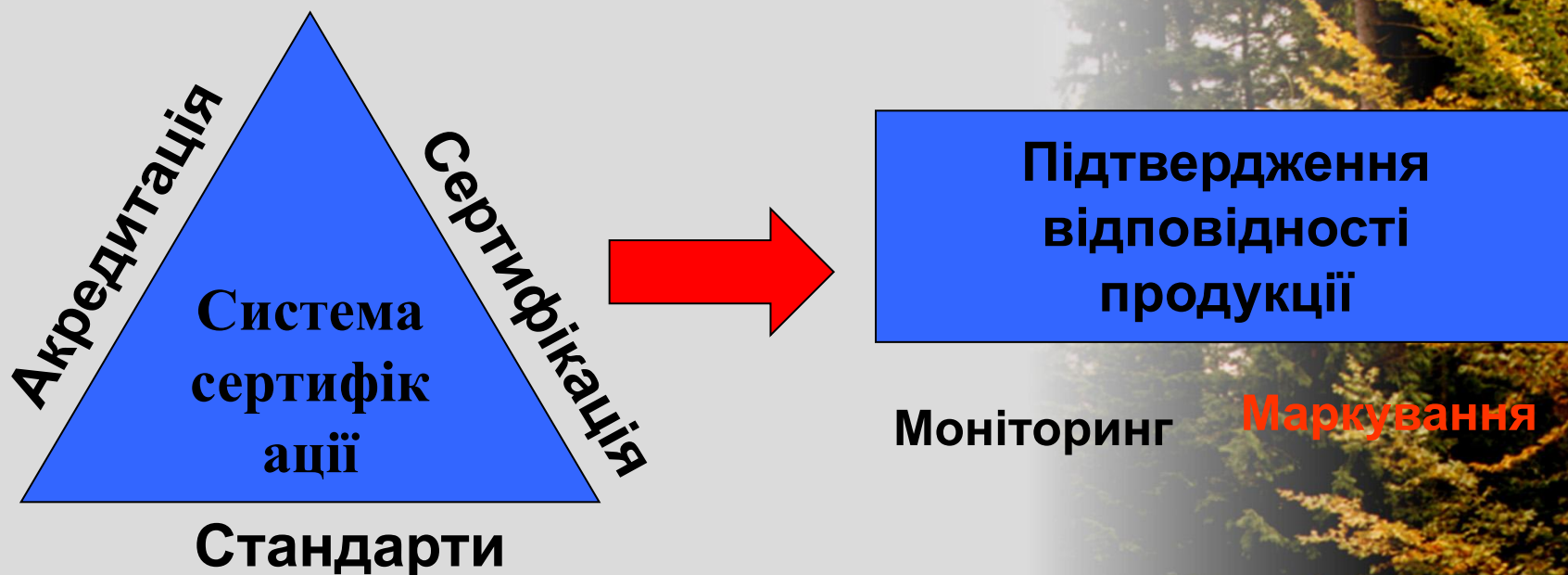

Механізм здійснення екологічної сертифікації лісів (Приклад FSC)

Ми теж би хотіли зробити внесок в цей процес

СТРУКТУРНА СХЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСІВ

Потенційні вигоди від сертифікації

◆ **Економічні**

- Постійна економічна життєздатність
- Розширений доступ до нових ринків збуту, особливо тих, де велика увага приділяється екологічним вимогам;
- Підвищення конкурентоспроможності продукції та прибутковості діяльності підприємств;
- Апробація нових технологій управління;
- Підтримка авторитетними екологічними організаціями;
- Висока ступінь довіри споживачів до сертифікованої продукції;
- Наявність власного товарного знаку (екомаркування);
- Формування сприятливого інвестиційного клімату в лісовому секторі;
- Підвищення довіри до лісової політики України, як в самій державі, так і за її межами.

Потенційні вигоди від сертифікації

◆ *Соціальні*

- Великий соціальний інтерес до сертифікації
- Позитивний імідж підприємства (PR)
- Гарантія зайнятості, розвиток місцевих ринків
- Врівноваження цілей зацікавлених сторін
- Участь громадськості в управлінських рішеннях
- Подолання бідності

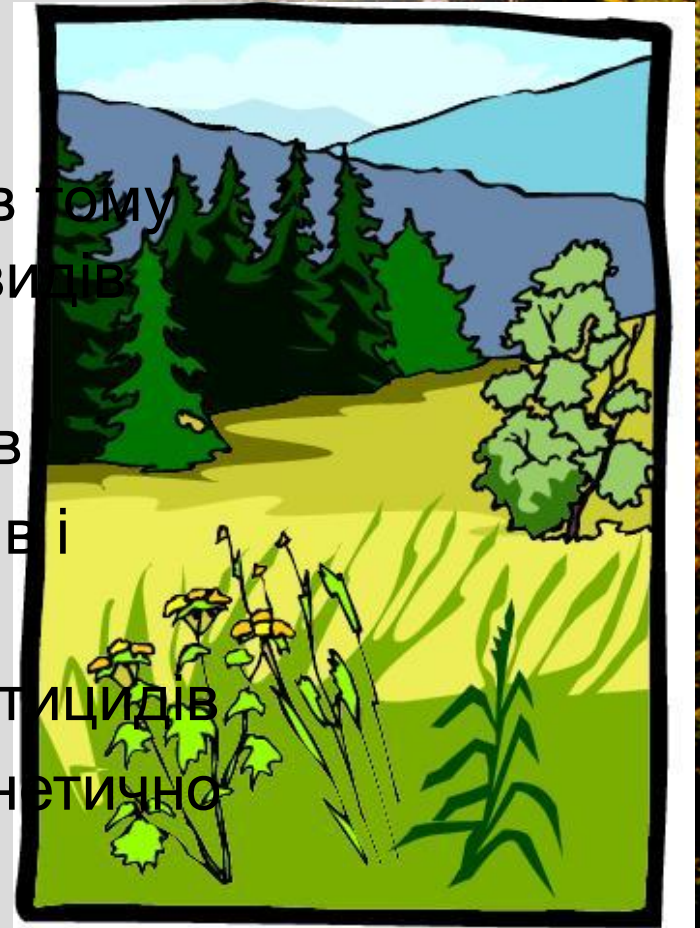

Потенційні вигоди від сертифікації

◆ *Екологічні*

- Оцінка впливу на довкілля (екологічна експертиза)
- Збереження біорізноманіття, в тому числі рідкісних та зникаючих видів флори та фауни
- Підтримка природних процесів
- Збереження та охорона ґрунтів і водних ресурсів
- Зменшення використання пестицидів
- Заборона на використання генетично модифікованих організмів

Сертифікаційні ризики для заявника

- ◆ Значні прямі витрати на сертифікацію
- ◆ Значні непрямі витрати на адаптацію системи менеджменту до вимог стандарту
- ◆ Нездатність отримати сертифікат та критика з боку суспільства
- ◆ Нездатність підтримувати сертифікацію на належному рівні
- ◆ Несприйняття сертифікованої продукції ринком

Дякую за увагу

Запитання?

